

Lezen op B1

EXAMENTRAINING LEESVAARDIGHEID VOOR HET STAATSEXAMEN I

Instituut voor Nederlands Taalonderwijs en Taaladvies
Universiteit van Amsterdam

Joke Olie

Boom

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding	8
1	Het Examen Lezen programma I 11
	1.1 Wat wordt er getoetst bij het examen? 11
	1.2 Hoe wordt het examen afgenomen? 11
	1.3 Gebruik woordenboek 12
	1.4 Welke tekstsoorten bevat het examen? 12
	1.5 Welke onderwerpen kun je verwachten? 14
	1.6 De vragen van het examen 15
2	Manieren van lezen 17
	2.1 De manieren van lezen (de leesfasen) in het gewone leven 17
	2.2 Leesfasen, doelen en strategieën bij het examen in schema 19
	2.3 Kernwoorden en signaalwoorden 21
3	Meerkeuzevragen 37
	3.1 Hoe moet je meerkeuzevragen aanpakken? 38
	3.2 Tien tips bij de aanpak van meerkeuzevragen 39
4	Oriënterend en globaal lezen 46
	4.1 Wanneer moet je oriënterend en globaal lezen? 46
	4.2 Hoe moet je oriënterend en globaal lezen bij het examen? 47
	4.3 Oefenen met oriënterend en globaal lezen 50

5**Zoekend en intensief lezen**

63

5.1	Wanneer moet je zoekend lezen?	63
5.2	Hoe pak je het zoekend lezen aan?	67
5.3	Hoe pak je het intensief lezen aan?	68
5.4	Oefenen met zoekend en intensief lezen	73

6**Woordenschat**

82

6.1	Hoeveel woorden moet je kennen en welke woorden zijn belangrijk?	82
6.2	Hoe raad je de betekenis van een woord?	83
6.3	Hoe gebruik je het woordenboek?	92
6.4	Tips om je woordenschat groter te maken	97
6.5	Oefenen met woorden	98

7**Oefenteksten met vragen**

104

7.1	Een achternaam voor uw kind kiezen	106
7.2	Kan ik mijn kind beter een schooltas op wieltjes geven?	110
7.3	De mbo-opleiding Dierverzorging niveau 3	113
7.4	Vrijmarkt op Koningsdag in Amsterdam	119
7.5	Bronwater of kraanwater?	122
7.6	Het veranderen van een huurwoning	126
7.7	Vragen over de opleiding Pedagogisch Medewerker Jeugdzorg	130
7.8	Wethouder Moorman wil van Amsterdam leeshoofdstad van Nederland maken	134
7.9	Werken in een pretpark	138

Achterflap: stappenplan

Voorwoord

Lezen op B1 is een oefenboek dat je goed kunt gebruiken als voorbereiding op het Examen Lezen van het Staatsexamen NT2 programma I. Het besteedt uitgebreid aandacht aan strategieën die je helpen om efficiënter te lezen en bevat ook veel oefeningen en tips die je helpen je leesvaardigheid te verbeteren.

Lezen lijkt misschien niet zo moeilijk, zeker als je daarbij een woordenboek mag gebruiken, maar lezen in een andere taal is toch tamelijk lastig. Vooral wanneer je binnen een bepaalde tijd een groot aantal teksten moet lezen en daarbij ook nog ingewikkelde vragen moet beantwoorden, zoals bij het Examen Lezen. In 2022 slaagde slechts 53 procent van de deelnemers voor dit examen, dus zo makkelijk blijkt het inderdaad niet te zijn.

In *Lezen op B1* leer je hoe je tekstsoorten kunt herkennen en welke leesstrategieën je bij verschillende soorten teksten moet toepassen. Ook leer je omgaan met de vragen zoals die bij de teksten worden gesteld bij het Examen Lezen I.

Om goed te kunnen functioneren in de Nederlandse samenleving moet je teksten van allerlei instanties, zoals die van de overheid, goed kunnen begrijpen. Ook heb je een goede leesvaardigheid nodig als je een baan hebt in Nederland of als je een opleiding volgt. *Lezen op B1* is daarom niet alleen geschikt voor mensen die het Examen Lezen van het Staatsexamen NT2 programma I willen afleggen, maar voor iedereen die zijn of haar leesvaardigheid op B1-niveau wil verbeteren.

Als je meer weet van leesstrategieën, kun je beter lezen. Ook is het heel belangrijk dat je veel oefent. Door zoveel mogelijk 'leeskilometers' te maken, gaat het lezen in het Nederlands je steeds beter af. In dit boek kun je oefenen met veel verschillende soorten teksten met vragen en hopelijk vind je de onderwerpen daarvan leuk of interessant om te lezen.

Amsterdam, juli 2024

Joke Olie

Inleiding

Lezen lijkt een gewone, alledaagse bezigheid, maar het lezen van een informatieve tekst is ingewikkelder dan je zou denken.

Eerst moet je bepalen wat het onderwerp is en met wat voor soort tekst je te maken hebt. Dan moet je het leesdoel vaststellen. Waarom wil je de tekst lezen?

Ook moet je een leesstrategie toepassen. Welke manier van lezen past het beste bij de tekst en bij jouw leesdoel? Om de nieuwe informatie over het onderwerp van de tekst goed te kunnen begrijpen, moet je bovendien goed nadenken over wat je al van het onderwerp weet. Dan wordt de nieuwe informatie namelijk beter in je brein opgenomen. Verder moet je de woorden herkennen die in de tekst gebruikt worden én je moet de betekenis ervan weten.

Lezen in een andere taal is nog moeilijker, omdat je meestal niet alle woorden kent. Helemaal lastig is het als je eigen taal ook nog een ander schrift heeft, zoals het Arabisch of het Chinees.

Voor wie is het boek bedoeld?

Lezen op B1 kan vooral goed worden gebruikt als voorbereiding op het Examen Lezen I van het Staatsexamen NT2. Om te slagen voor dat examen moet je leesvaardigheid op niveau B1 zijn. Je leesvaardigheid kan dan in het kort als volgt worden beschreven:

‘Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit
hoogfrequente [veelvoorkomende], alledaagse of aan mijn werk
gerelateerde taal [taal die te maken heeft met het werk dat je doet].
Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in
persoonlijke brieven begrijpen.’

bron: www.erk.nl (een website waarop alle taalniveaus worden beschreven)

Hoe is het boek opgebouwd?

In hoofdstuk 1 staat informatie over het Examen Lezen I van het Staatsexamen NT2. Je komt dan meer te weten over de inhoud van het examen, over de lengte ervan en over de manier waarop het wordt afgenomen.

Hoofdstuk 2 gaat over de verschillende manieren van lezen die je moet toepassen en de strategieën die daarbij van belang zijn.

In hoofdstuk 3 worden de vragen behandeld waarmee je te maken krijgt als je het Examen Lezen I doet. Ook vind je er tien tips die je helpen bij het beantwoorden van de meerkeuzevragen van het examen.

Hoofdstuk 4 en 5 gaan over oriënterend lezen, globaal lezen, zoekend lezen en intensief lezen. Bij al deze manieren van lezen leer je welke aanpak je moet kiezen en ook geven we veel voorbeelden en oefeningen.

In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het belang van woorden en je leert wat je kunt doen als je in een tekst een woord tegenkomt dat je niet kent. Ook leggen we uit wanneer en hoe je een woordenboek moet gebruiken.

In hoofdstuk 7 kun je alles wat je hebt geleerd toepassen. In dat hoofdstuk staan negen oefenteksten met meerkeuzevragen.

Wat voor teksten zijn in dit boek gebruikt?

In *Lezen op B1* staan teksten die zo veel mogelijk lijken op de teksten die vaak worden gebruikt in het Examen Lezen 1. Zo kom je veel teksten tegen over opleidingen, teksten van websites van de overheid of teksten die met werk te maken hebben. Ook de soorten teksten lijken op die van het Examen Lezen 1. Je vindt in dit boek dus beschrijvende of instruerende teksten, maar ook teksten met een bepaalde mening.

De teksten zijn daarnaast actueel en hopelijk niet al te saai. Ook staat er vaak nuttige informatie in over de Nederlandse samenleving. Meestal zijn ze licht bewerkt om ervoor te zorgen dat ze op B1-niveau begrijpelijk zijn.

Hoe kun je dit boek het beste gebruiken?

Als je alle hoofdstukken van *Lezen op B1* doorwerkt en alle oefeningen maakt (zelfstandig of samen met anderen), ben je goed voorbereid op het Examen Lezen I. Verder kun je dit boek als een soort naslagwerk gebruiken. Als je nog even precies wilt weten wat je moet doen met onbekende woorden, kijk je nog even in hoofdstuk 6.

En als je bijvoorbeeld meerkeuzevragen lastig blijft vinden, lees je nog even de tips in hoofdstuk 3. Het stappenplan aan de binnenkant van de achterflap is een handige checklist die je kunt gebruiken als je het examen gaat afleggen.

Wat vind je op de website bij Lezen op B1?

Allereerst vind je daar de sleutels en de feedback bij de oefeningen. Je ziet dus niet alleen of een antwoord goed of fout is, maar ook waarom je voor een bepaald antwoord had moeten kiezen. Daarom is dit boek ook heel goed zelfstandig te gebruiken.

Verder staat op de website extra informatie over het Examen Lezen I en zie je wat je nog meer kunt doen om je leesvaardigheid te verbeteren of je woordenschat uit te breiden. Ook vind je op de website handige lijsten met signaalwoorden en lijsten met veelvoorkomende Nederlandse uitdrukkingen. Ten slotte vind je er links naar andere nuttige websites, bijvoorbeeld websites met gratis online taal oefeningen.

1 Het Examen Lezen programma I

1.1 Wat wordt er getoetst bij het examen?

Tijdens het onderdeel Lezen van het Staatsexamen NT2 programma I wordt getoetst of je voldoende leesvaardig bent. Dat wil zeggen: of je kunt omgaan met allerlei soorten teksten waarmee je te maken krijgt op je werk, tijdens je opleiding of in het dagelijks leven. Daarbij moet je laten zien dat je verschillende manieren van lezen kunt toepassen: oriënterend en globaal lezen, zoekend lezen en intensief lezen. In hoofdstuk 2 van dit boek staat meer informatie over deze manieren van lezen.

1.2 Hoe wordt het examen afgenomen?

Tijdens het Examen Lezen I werk je aan een computer, maar de teksten zijn (nog wel) op papier. Je krijgt een boekje met ongeveer acht leesteksten, waarover je meerkeuzevragen moet beantwoorden. Die vragen staan op het computerscherm en je beantwoordt de vragen door het goede antwoord aan te klikken.

Tip

Bekijk de voorlichtingsfilm over hoe het Examen Lezen wordt afgenomen op de website van de Staatsexamens NT2:
<https://www.staatsexamensnt2.nl/over-het-staatsexamen-nt2/wat-is-het-staatsexamen-nt2>

Je hebt 110 minuten de tijd voor het examen Lezen. Dat lijkt veel, maar in de praktijk blijkt dat kandidaten toch vaak in tijdnood komen. De teksten kunnen namelijk erg lang zijn. Het is dus belangrijk om de tijd te bewaken en alleen die gedeeltes te lezen die nodig zijn voor het beantwoorden van de vragen. Hoe je dat moet doen, lees je in de volgende hoofdstukken.

1.3 Gebruik woordenboek

Tijdens het examen mag je een woordenboek gebruiken, maar alleen het *Van Dale Pocketwoorden-boek Nederlands als tweede taal* is toegestaan. In hoofdstuk 6 leer je hoe je het woordenboek het beste kunt gebruiken.

1.4 Welke tekstsoorten bevat het examen?

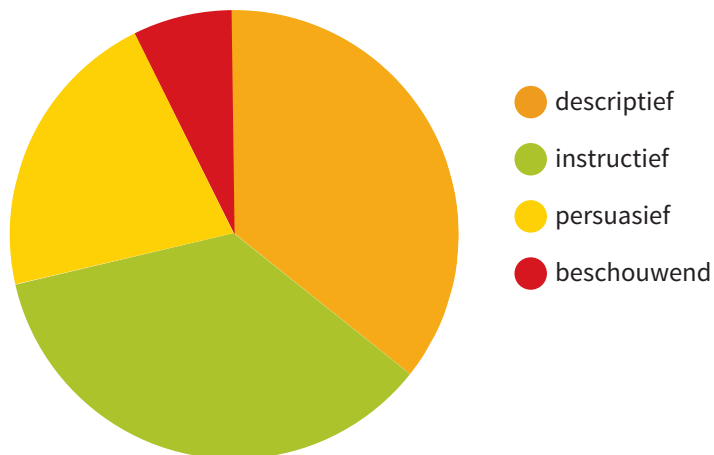
Het doel van een tekst bepaalt de tekstsoort. Wat wil de schrijver bij de lezer bereiken? Soms worden hier vragen over gesteld.

- Als een schrijver informatie wil geven of iets wil beschrijven, dan heb je te maken met een informatieve tekstsoort. Op de site van de Staatsexamens worden deze teksten descriptief genoemd. Voorbeelden van dit soort teksten zijn: berichten van een opleiding of van je werkgever, informatiefolders en teksten uit leerboeken.

- Als een tekst aanwijzingen geeft over hoe je iets moet doen, bijvoorbeeld een kast in elkaar zetten of een rekening openen bij een bank, dan wordt dat een instructieve tekst genoemd. Voorbeelden van dit soort teksten zijn: handleidingen bij apparaten, routebeschrijvingen of instructies, bijvoorbeeld over wat je moet doen als er brand is of als er een ongeluk is gebeurd op het werk.
- Als de schrijver van een tekst de lezer ergens van wil overtuigen, bijvoorbeeld om iets te kopen of om een bepaalde opleiding te volgen, dan wordt dat een persuasieve tekst genoemd. Het kan ook zijn dat een schrijver de lezer wil overtuigen van een bepaalde mening. Voorbeelden van dit soort teksten zijn advertenties en ingezonden brieven.
- Als er in een tekst verschillende meningen staan, bijvoorbeeld over gratis openbaar vervoer of over de vraag of winkels op zondag open mogen zijn, dan wordt zo'n tekst beschouwend genoemd. Voorbeelden van dit soort teksten zijn artikelen uit kranten of tijdschriften met verschillende meningen over een bepaalde kwestie of met voor- en nadelen van iets.

De voorbeeldexamens van de laatste jaren laten ongeveer de volgende verdeling zien van de vier tekstsoorten:

Tekstsoorten voorbeeldexamens

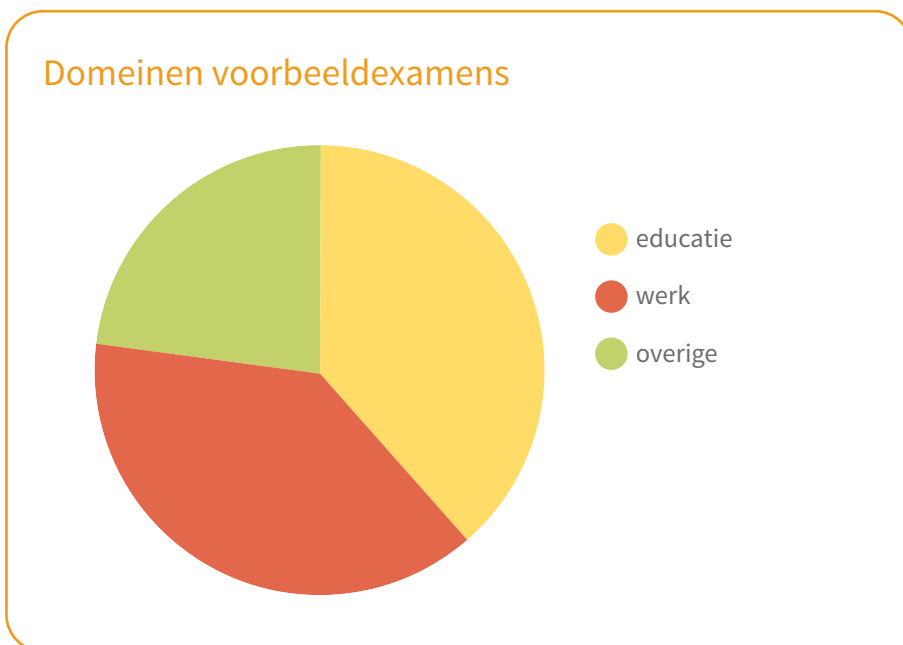

1.5 Welke onderwerpen kun je verwachten?

Meestal hebben de teksten van het Examen Lezen te maken met werkomstandigheden, met opleidingen of met het dagelijkse openbare leven. Dat worden domeinen genoemd. In die domeinen kun je de volgende teksten verwachten:

- het domein educatie: teksten uit brochures van opleidingen of hoofdstukken uit een leerboek;
- het domein werk: berichten van werkgevers of van het arbeidsbureau, teksten over beroepen of vacatures;
- overige domeinen: artikelen uit de krant over heel verschillende onderwerpen of handleidingen bij apparaten.

De voorbeeldexamens van de laatste jaren laten ongeveer de volgende verdeling zien van de drie domeinen:

Om een indruk te geven van de tekstsoorten en de onderwerpen volgen hierna wat voorbeelden van titels uit recente oefenexamens: